

BRASSÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR

helyben házhoz hordva, v. vidékre

postán küldve:

Egész évre 7 frt; félévre 3 frt 50 kr.

negyedévre 1 frt 80 kr.

Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:

4 hasábos gármond-sorért 4 kr. (1—10 sor

helye 40 kr.) Nagyobb és többeszeri hiru-

tésnél kedvezmény.

Minden egyes hirdetés bélyegdíja 30 kr.

Nyílt-tér sora 10 kr.

Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendő.

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Gusztáv; Bécsben: Daube G. L. s. társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s. társa hirdetési irodájában.

24. szám.

Brassó, Szombat, február 27-én.

II. évfolyam 1886.

A kísértet.

Magyarország államiségének van egy állandó kísértete: a nemzetiségi kérdés. Bárhogya is szolgáltatassunk igazságot, soha jól nem tehetünk. A szerbek kijelentették a parlamentben, hogy ők szívvel-lélekkel ragaszkodnak a magyar államhoz s egy belgrádi szerb lap siet is nekik azon jó tanácsosai szolgálai, hogy „loyalisan s fentartás nélkül fogadják el a magyar állameszmét.”

Ezt értjük, ez okos beszéd. De vajjon mit tanácsolnak a németországi lapok a hazai szászoknak s a romániai lapok a románoknak? Ezek nem az ő itteni testvéreiket figyelmeztetik, hanem minket.

Csak a mult napokban közölt Németország egyik legrégibb lapja, a „Frankfurter Journal” egy érdekes cikket Magyarországról. A képviselőházban lefolyt ismeretes nemzetiségi vitát tárgyalta, a melyben többek között így ír:

„A mi némileg meglepett, nem ugyan Tisza éles és határozott nyilatkozata; mert tudvalevő, hogy a magyar kormányelnök soha sem mulasztja el az alkalmat, ha a magyar állameszmét erősen képviselheti. Az ellenzéki vezérek magatartásában sem volt semmi meglepő, mert a két párt, mely a kormány ellen küzd, magyar s minden ízében magyar. De a mi méltán feltűnést keltett, az az egyes nem-magyar nemzetiségek képviselőinek magatartása volt; mert kitűnt belőle, hogy a „nemzetiségi ellenzék” a magyar állameszmét, habár kelletlenül, elismeri s tiszteletben tartja. Elismeri a magyar nyelv felsőbbségét, nem tiltakozik többé annak államnyelvi jellege ellen, még tizedrészen sem meri azon igényeket táplálni, melyekkel a Lajthán innen lakó fajrokonai a világot bámulatba ejtik. Semmi kétség — a magyarság eszméje diadalt aratott!... Több körülménynek köszönheti ezt. Először is abban a szerencsés helyzetben volt, hogy meglevő s élénken fejlődő nemzeti érzésre támaszkodhatott politikai munkájában. Aztán teljes szabadságát élvezte: nem létezik ott egy sereg államügyész és rendőrségi tisztviselő, a kik a sajtót elnyomják s gondosan őrködnek a fölött, hogy a kormányt valahogy meg ne kritizálják. Az igaz, hogy a magyarság ellenségeit erős kézzel tartják fogva, de ez nem szolgál az ügy hátrányára. A nép megszerette az al-

kotmányt, az ehhez való ragaszkodás erős gyökeret vert s a magyar nemzeti eszme, bárha elkeseredett ellenségek állnak vele szemben, olyan erős a saját népében, hogy semmitől sem kell tartania.”

Igy ír rólunk a „Fr. J.”. Az a lap, mely eddig társa volt azon magyartaló németországi lapoknak, melyek versenyeztek a magyar nemzet gyalázásában. Mondanunk sem kell, hogy ez a hang valóban jól esett. Az elfogulatlan, tárgyilagos kritika ez. Nem szól belőle az ellenszenv, a gyűlölet, hanem tiszta objektivitás, mely nem zárkózik el a tények elől.

De a lóláb a cikk végén mégis kilátszik. Ott tanácsot kapunk, hogy „béküljenek ki a Magyarországon lakó németekkel, mivel csak így haladhatnak egészen biztosan a nemzeti konszolidálás útján.”

A jóakaró cikk tehát abban a bajban szenved, mint a német sajtó általában. Ez a baj: a viszonyok nem ismerete. Mert ha megkérdendők e laptól, miben álljon tulajdonképpen ez az ajánlott kibékülés? ugy aligha feleletet kapnánk. Nem adhatna.

Mi ki vagyunk békülve hazánk minden nemzetiségével, csak azok nem akarnak kibékülni velünk, és ezek között első helyen az erdélyrészi szászok és románok.

Ha a románok zugalódnak — bár ok nélkül — azon nem csodálkozunk, legfeljebb csak sajnálkozhatunk. Ez nagybárra teljesen műveletlen nép, melylyel vezetői úgy játszhatnak, akár egy labdával, tehát azokat felizgatni nem nehéz mesterség.

De igenis csodálkozunk a józan, művelt szász nép fölött. E nép már áll a műveltség azon fokán, hogy tud különbséget tenni a jó és rossz között. Miért vezetett tehát magát azok által, kik nem akarják javát, sőt határozottan kárára dolgoznak? És e nép követi őket, mint a zsidók a sivatagban Józsuét az ígéret földére. Ennek tulajdonítható csak a szász nép között uralkodó elégtelenség. És e vezérek izgatásainak tulajdonítható csak ama külső beavatkozás, mely újból felütötte fejét, hogy Magyarország belügyeibe avatatlan kézzel belenyuljon. — Ez a hivatlan vendég az „Allgemeiner deutscher Schulverein”. A tulzó szász agitátorok hozták ezt létre, ezeknek műve ismét ezen egyet uj kibocsátványa, melyben

ismételten a magyarországi németek elnyomott helyzetével foglalkozik.

Mily jogezimen történik ez a beavatkozás, azt már nem kutatjuk. Elég, ha azt teljes indignációval visszautasítjuk; elég, ha a tényleges viszonyokra hivatkozunk; elég, ha azokat a németországi tudós professzorokat meghívjuk: jöjjenek ide, nézzék meg s vizsgálják viszonyainkat elfogulatlanul s akkor mondják meg nyíltan, férni becsületükre, vajjon ők odahaza Németországban bírnak-e oly jogokkal s szabadsággal, mint a németek és minden más, bárki is legyen az, Magyarországon?

Nem akarunk praejudikálni az ítéletnek, de kötve hisszük, hogy viszonyaink tanulmányozása után még vállalkoznának oly kiáltványok kibocsátására, melyekben arról panaszkodnak, hogy „az erdélyi németeknek szétrombolták alkotmányukat, elvették tőlük nemzeti vagyonuk fölötti szabad rendelkezéseket s most azt hiszik a magyarok, hogy a középiskolai törvény segítségével a német közoktatási intézeteket is kezükbe kerithetik, s a szászoknak összes szívósságukra és rendíthetlenségükre van szükségük, hogy ezen derék, évszázadokon át virágzó német törzset a tenyegető elpusztulástól megmentsék.”

Ily frázisokra felelni igen könnyű volna nekünk. Ez alkalommal menten fel ez alól a t. olvasó, nemsokára külön felelet fog arra jönni. Addig azonban elég talán feleletül utalni azon mindinkább gyarapodó táborra, mely már józan szász körökben alakult, hogy szakítva a meddő politikával, őszintén, igazán csatlakozzék a magyar államhoz. Itt van Szében, Küküllő s Brassó megyék mind növekvő magyar-szász pártja. Ez válasz. Itt tett beszél.

De fölment a bizonyítás alól egy más körülmény is. A józan gondolkodású szász körök egyik kiváló tagja, egy magas rangú, nagy tekintélyű férfit, egy volt szász országgyűlési képviselő, a ki „1860 óta — mióta az újabb korszaki mozgalmak megkezdődtek — soha, de soha egy perczig sem távozott azon egyedül helyes utról, mely egyedül vezethet magyar hazánk megszilárdulásához”, felment ettől.

Egy minket felette megtisztelő levele fekszik előttünk. Ez a legilletékesebb czáfolata a „Schulverein” kiáltványának. Álljon itt abból egy rövid kivonat, jellemezze ez a józanul gondolkozó szászok politikai hitvallását! Ime:

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

A komédiás.

(Vége.)

— Párisi életkép. —

III.

Daczára nagy sikerének, Márton másnap szomorú volt. Az üdvözlésekre, bókokra, csak kitérőleg felelt, ideges és izgatott volt. Alig várhatta az előadás kezdetét.

— Mi bajod van? — kérdezek társai.

— Nekem semmi — de anyám beteg, félek, hogy megfázott tegnap, a mint reám várakozott.

— Szegény asszony!... De csak nem lesz semmi.

— Remélem, hogy nem lesz „semmi!” kiáltott Márton.

Az a gondolat, hogy „valami lehetne,” lázba ejtette őt. Egész este levert s fáradt volt.

A mint végre hazatért, a két teríték az asztalon, de Márton mama az ágyban volt. Megkísérlé nevetni, mint minden este, de nehezen ment. Kérdezte, mint volt az előadás, minő ujdonságokat hallott a színházban s vajjon nagy sikerrel játszott-e... És a mint így csevegett, vélni látta a telt termet, hallani a kitörő lelkesedést, megittasodott saját eszméitől, elfelejtve fájdalmát...

Másnap eljött az orvos, komoly arccal mutatott

mondván, hogy a baj sokkal komolyabb, mintsem az öreg asszony hinné...

Nyolcz nappal később, a mint Károly épen a színházba akart lépni, elébe rohant egy asszony, egyik szomszédnőjük, kit anyja küldött utána.

— Siessen Márton ur, anyja nagyon beteg... látni kívánja őnt.

Az utolsó szavakat nem hallotta többé! Rohant haza s halomra döntötte az útjában lévőket. Meg akart ölni mindenkit, a ki akadályozni akarta, hogy anyját lássa. Végre otthonn volt, és az anya szobájában. Egy halk, reszkető hang kérdé:

— Te vagy, Károly?

— Én vagyok, édes jó anyám — rebegé ő s még sem volt bátorsága elebb jönni, mert nem akarta mutatni könyeit, melyek patakként csurgottak le arcán.

Az öreg asszony sovány karjait feléje nyújtotta s ő leborult anyja ágya elé, átkarolta a kezeket, mint-ha visszatartani, védelmezni akarná anyját, mialatt az csókot nyomott homlokára s halkan rebegé:

— Kedves Károlyom... kedves jó Károlyom... szegény jó gyermekem!

IV.

Komorán, szótlanul, komolyan és szomorúan követte Márton anyja halottas menetét. Nem sirt, mert nem volt több könyje... Anyja sírjába akarta vetni

magát, de erősen tartották s ő — szemeit mereven a koporsóra szegezve — végignézte az egész borzasztó jelenetet... Barátai nála maradtak a színház kezdetéig.

Játszania kellett volna s neki kellett is... Játszania kellett barátai kedvére, a kik anyja koporsójára oly szép koszorut tettek volt... Oly szegények voltak ezek a komédiások s sokaknak kellett már az a néhány fillér, mely ez esti előadásból nekik kijut... nem lehetett, nem volt szabad neki, őket nélkülözteni, a kik vele szemben oly jók voltak.

És ő játszott; — játszott remekül, új hatást idézett elő, hogy a hallgatóság csak úgy dült a nevetéstől. Valóban most a komédiásból művész lett. A közönség ovációt készített elő neki, a műbírálok úgy kiáltottak fel:

— Oh, mily nagyszerű; hogy nevet! — A könyek e mellett csurognak le az arcán... bravo!... bravo!...

Valóban soha sem volt nevetésesebb külseje. Arcza el volt változva, nagy szája még nagyobbnak látszott s az arcán lefolyó könyek mély barázdákat vontak a piros festékben. Oh, ez az arc olyan volt, hogy halálra nevethte magát a néző. Végre a függöny legördült, — az előadásnak vége volt. Ő átlötködött s kilépett az utcára.

Barátai kérték, hogy vacsorájon ma kivételesen velök. Ő — mint rendesen, mondá:

„A mit a haza érdekében szívesen hordtam, tulajdonképen időközben már teljesebbéhez közeledik, t. i. a haza különböző nemzetiségeinek közeledése s végtére — adja az ur Isten! — egy zászló alatti csoportosulása. Örömmel vettem már észre p. o. nagy figyelemmel és rendesen olvasott becses lapjában, hogy azon feszültség, azon ellenséges állás, mely előbb majdnem minden politikai napilapban jobbra-balra uralkodott, kétségkívül nagy mérvben engedett, — egy higgadt bírálkodásnak engedett teret. Így közeledünk mindnyájan, így közös, hazafias működésünknek fog sikerülni olyan elemeket, melyek a legnagyobb ellentétben állottak, idővel jó célzatunkról meggyőzni; így kell és fog sikerülni, hogy a nemzetiségi elemek is a magyar állameszme elleni küzdelmeikkel végtére felhagyjanak.

Tartsuk fenn határozottan és tényszerűen a magyar állam egységét; annak keretén belül pedig engedjünk szabad mozgalmat minden nemzetiségi vagyis nyelvi és egyházi kívánságnak. Támogassuk egymást, tegyük ezt a sajtóban is, és a legsebbebb eredmény fogja koronázni talán lassu, de biztos működésünket. — Festina lente. Éljen a haza!”

Ez a levél-kivonat a mi válaszuk a tulzó századok izgatására, a „Schulverein“ újabb kiáltványára s a „Frankf. J.“ cikkének végére. Egy száz ember felelete ez, kinek jelleméhez a kételynek még árnyéka sem fér.

Mit szólnak ehhez azok az urak s a tulzó század sajtó?

Mi még hozzászólunk. Talán sikerül így meggyőzni a józanul gondolkozókat szándékaink tisztaságáról. Adja isten! Szt.

Belföld.

Az országgyűlési szabadelvű párt 23-án d. u. 6 órakor Vizsolyi Gusztáv elnöklete alatt tartott értekezletén folytatta a köztörvényhatóságokról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. A tárgyalás a 45. §-nál vette kezdetét és minden egyes szakasznál hosszabb vita folyt, különösen a III. fejezet végén a városokról szóló rész tárgyalása alkalmával, nemkülönben az 57. §-nál, mely a főispánokról szól. Ez okból az értekezlet csak az 58. §-ig haladt.

A népfölkelési törvényjavaslat nagy föltűnést keltett Oroszországban. A szt.-pétervári lapok valamenynyien aggodalmas hangon nyilatkoznak fölöle. A Peterburgsk. Vjedemosti az újításban az európai békeveszedelmét látja, mely szerinte sokkal veszedelmesebb mint egy mozgósítás. A lap nem hisz a bécsi békeszövevényekben. A lapok legnagyobb része azt látja a javaslatban, hogy Ausztria-Magyarország fegyverkezék. Az osztrák képviselőházban különben sietnek a javaslat tárgyalásával. A véderő-bizottság már tegnap kezdte tárgyalni s a fölszólalásokra Welsersheim honvédelmi miniszter egy hosszabb exposéban felelt, melyet azonban előleges megállapodás szerint titokban tartanak.

— Nem, nem... Anyám vár reám otthon.
És mindannyian — megindulva a megmérhetetlen fájdalomtól — félreállottak, egyedül engedvén őt.
A hó kis pelyhekben hullott alá, Márton kezét mélyen köpenye zsebeibe süllyesztve sietett haza... Ösztönszerűleg követte rendes útját.

A régen lakott ház elé érve, felpillantott a magasba... de nem látott ott gyertyát égni... Irtóztva szaladt néhány lépést hátra, teste minden ízében reszketett... feje zavart volt... s ő nem tudta, hova menjen... És azután egy bizonyos hallucinationális állapotban azon utra tért, melyen a gyászmenet haladt... Előbb lassan, majd sebesebben haladt a temető felé... A fehér hótakarón egy nagy phantasztikus alakot pillantott meg, mely utána szaladt... Árnyéka volt.

Végre megállott... Igen, — itt volt... itt volt anyja sirja... A hold megvilágította a sirkeresztet s rajta e név: „Márton“... Károly térdre borult... emlékezete visszatért... Lelki szemei előtt elvonult egész multja; ezerszer s ezerszer kiáltotta anyja nevét, azután sirt s jajgatott, tépte haját, nyögött fájdalmában — de csak az éj hallotta e panaszokat, csak a visszhang érzett könyörületet s sirt a boldogtalannal... Hirtelen erős csapást érzett szegény, szíve dobogott, mintha szét akarná repeszteni mellét, fejében kopácsol, mintha koponyája ketté akart volna válni. Fájdalmában fölkelt, a temető dühösön haragja a hideg földet, száját hab lepte el...

Országgyűlés. A képviselőház febr. 22-iki ülésén Tassy képviselő a mezőgazdasági válság iránt interpellálta Széchenyi minisztert. A miniszter ez interpellációra adott válaszában kijelenté, hogy a kormány figyelemmel kísérté a mezőgazdasági kongresszus tárgyalásait, és ott oly eszme nem merült fel, melylyel a kormány már ne foglalkozott volna. A kereskedelmi és közlekedési eszközöket illetőleg a mult évben a vámnovella tárgyalásánál tett nyilatkozataira utal. Különben a vámtarifa átvizsgálásával a ház legközelebb foglalkozni fog, mert ez iránti konkrét javaslat van készen és van előterjesztésre. A választ a ház tudomásul vette.

Külföld.

A keleti válság.

Belgrád, febr. 25. Szerbia megbízottja Mijatovics utasított, hogy a béke-konferencia mai ülésén következő békefeltételeket terjessze elő:

Tökéletesen ugyanazon állapot Szerbia és Bulgária közt, mint a szerb-bolgár háború megkezdése előtt. Elejtése mind azon pontoknak, melyek a török és a bolgár képviselők által a béketárgyalások alatt szönyegre hozattak. A bolgár, illetve a török kormány holnapig okvetlenül válaszolni köteles.

E kategorikus követelés folytán most már további diskusszióknak a szükségese eszik s 24 óra alatt tisztázva lesz e helyzet, béke köttet-e vagy a háború folytatatik. A szerb kormány e határozott magatartását a nép minden rétege elismeréssel fogadja s feszülten várják a legközelebbi eseményeket.

Athén, febr. 25. Hír szerint az orosz hajóraj fölszedte horgonyait, hogy távozzék a Sudaöbölből és a Piraeuszba térjen vissza, miután az orosz kormány utasítása nem egyezik meg azzal, melyet az angol tengernagy kapott kormányától.

A helyzet nem változott.

Bécs, febr. 25. Mint a „Pol. Corresp.“-nak Budapestről jelentik, a szerb kormány legutóbbi utasítása, melyet Mijatovicsnak adott, legelőször általános nagy meglepetést keltett. A diplomáciai testület eleinte abban a véleményben volt, hogy ez csellfogás a szerb kormány részéről, de Mijatovics szóbeli felvilágosításai és nyilatkozatai teljesen eloszlatták a bizalmatlanságot.

Sok oldalról szükségesnek nyilvánított, hogy a békeszerződésbe még egy másik pont is vétessék föl, mely a két fél lefegyverzését meghatározza és Mijatovics biztos kilátásba helyezte, hogy kormányától e tekintetben is a legkedvezőbb intézkedés várható, minél fogva valószínű, hogy a szerződés oly határozat vétetik föl, mely megállapítja, hogy a lefegyverzésnek két-három hét alatt meg kell történnie.

A béke létrejöttét általánosan bizonyosnak tartják. A meghatalmazottak körében az a vélemény van elterjedve, hogy két vagy legfőlebb három hivatalos ülés alatt az ügy teljes megoldást fog nyerni.

Román lapszemle.

„Száz ágak” — cîteva uscături — azok a kis-baresai román földészek, a kik a mult ősön a gör. kel. hitfelekezetről az ev. ref. felekezetre áttértek. „Meggzabadultunk néhány száz ágától.” Így vigasztalja magát a brassói román lap 34 számában. Szerinte a dévai kultur-egylet minden igyekezetét(?) oda fordítja, hogy a kis-baresai lakosokat reformálja. Adtak is a nemzetükől elszakadtaknak segélyt, hogy sirtket szerezzenek, tehát a csontok nyugalma biztosítva van. Minthogy az áttérteknek magyar neveik vannak, a dévai főkegyelet tudósai szerint e nevek magyar eredet mellett tanuskodnak.

A „Gaz.” azt ajánlja azoknak a tudósoknak, hogy kérjék vissza a tanodákban fizetett tanpénzt, azaz nem igaz, hogy a kis-baresai lakosok magyar eredetűek volnának, azért, mert magyar neveik vannak.

„Száz ágak”, eltévedtek azok a verespataki románok is — retéciti — kik Verespatakon az erdélyrészi kultur-egylet javára adott táncmulatságban résztvettek. Közli neveiket is, de nem irigyl a kolozsvári kultur-egylettől azt a hét román: mert a román natio ugy sem vette eddigelé semmi hasznukat s ép ezért így imádkozik értük: „Isten bocsássa meg bűneiket.” Szép!

„Száz ágak” azok az erdélyrészi románok mindannyian, kik a „Tribuná”-nak bizalmat szavaznak. Száz ágak, közönyösek — indifferenti — azok a kolozsvári román egyetemi hallgatók, a kik a román hangversenyben bátorság és bizalom hiányából nem akarnak részt venni. Nem akarnak danolni, nem akarnak kaluger-tánczot tanulni, sőt azt követelik, hogy új rendező bizottságot választassanak és távirati uton vonják vissza a kihirdetett hangversenyt. Ezt nem várta tőlük a kolozsvári román értelmiség és így az ifjuság hozzájárulása nélkül fogja megadni a hangversenyt. Haj a sasok véreséket nemzetek — in mijloculu eroiloru ađi muliciunea şade, sôhajt fel a Gaz. kolozsvári tudósítója. A mint látjuk a száz ágak ugyancsak szaporodnak s így a zöldágra vergődés reménye naponta enyészik. Majd segít a tavasz a Gaz. e szomorúságán, de melyik tavasz? Ime Bessarabiából is azt írják a bukaresti Telegrafnak, hogy ott a románok nem olvashatnak román könyveket, mert az orosz kormány nem nevezett ki román könyvvizsgálót, pedig a románizmus érdekében áll, hogy a bessarabiai románok román könyveket olvassanak. — Gondoskodjék tehát a román kormány, hogy az orosz kormány nevezzen ki Bessarabiába román cenzort is. Ez azután igazán száraz ág. — Ilyent már nehezen birna felfedezni a Gaz. még Ungáriában is.

Annál zöldebb ág a bukaresti „Lumina” egylet, mely a Balkán és Pindus hegyek között lakó románok kimivelésére alakult, tehát más országok alattvalóinak mivélésére.

Ez a maga rendén van, de a magyar még saját hazájában se alakítson kultur-egyletet, mert ez nem járja, már t. i. a mi nemzetiségi lapjaink felfogása szerint. Cselekedjék az ember úgy, mint ellenfele óhajta. Így jó lesz!

A bukaresti „Telegraf” egész diadalörömmel írja: Tegnap a külügyminiszter az országgyűlésen egy interpellációra nagy fontosságú nyilatkozatot tett, mely nem fog egészen kedvesen hangzani az ellenzéknek. A miniszter ur jelenté, hogy tudósította „Ausztria-Magyarország” bukresteri képviselőjét, miszerint a vám-szerződés lejáratától kezdve mindazon osztrák-magyar árukra az autonom vámtarifát fogja alkalmazni, melyek Romániában küldetnek, valameddig az az új vám-szerződést megkötik. Sokkal többet rágalmozott minket e miatt az ellenzék — így folytatja az idézett lap, — hogy most boszut ne álljunk rajta. Az ellenzék mindig azt irta, hogy a kormány eladta az országot Ausztriának s így nem mondadja fel a szerződést, hanem megveszeli az országot, feláldozza az ország gazdasági érdekeit, csak azért, hogy a kormányon megmaradhasson. A kormány hasztalan nyilatkozott, mert az ellenzék fentartotta vádjait. Tisztességes em-

Azután nyugodt lett... mosoly jött ajkaira, úgy tetszett neki, mintha messze-messze távolról lágy, kedves hangokat hallana:

— Te vagy, Károly?

— Én vagyok, itt vagyok anyám, édes, kedves jó anyám, rebegte halkán s mind halkabban... azután összeszedte összes erejét s anyja sirjára feküdt.

* * *

Másnap reggel két rendőr egy holt férfit talált a löbön. Megtisztították a hótól s Márton feje volt előttük. Ah, ez a komédiás tréfás arca volt, a halvány orcák, a nagy száj, mely oly furcsa volt, de a melyen most egy oly végtelen boldog mosoly nyugodt, mintha a halálban is mondani akarná:

— Én vagyok, — itt vagyok... anyám!

(Francziából.)

Apróságok.

Nem valószínű.

— Lásza, kedves tanácsos ur, ebben a házban állott az én bölcsöm!

— Bocsánat aszonyom ez nem valószínű.

— Miért nem?

— Mert ez a ház nem látszik olyan réginek!

Valószínű.

Egy ur az operabálon barátjához:

Képzeld csak, a nagy tolongásban elvesztettem nőmet.

— Ne tarts semmitől. Nőd nagyon csinos, majd megtalálja valaki.

Meg van sértve.

Két régi ismerős veszekedik. Az első szemrehányó hangon!

— Jogom volna töled némi engedékenységre számítani Annyi szívesiséget tettem már neked, sőt pénzt is kölcsönöztem.

— Hát tettem én neked e miatt szemrehányást?

Nagy előny.

Egy hölgy, a ki nagyon szívesen közvetít házasságokat, egy képviselőt ajánl valakinek vőül.

— De hiszen ez nem valami nevezetes ember! — válaszol a megszólított: — sohasem hallottam, hogy a képviselőházban felszólalt volna.

— Az igaz, de tudja, annyi méltóság van a hallgatásában.

Törvényszék előtt.

— Vádolt, az ön magaviselete minden tekintetben megrovásra méltó. Nem elég, hogy lopta a pénzt, de még a legkönynyelműbb módon el is pazarolta.

Vádolt bűnbánó arczifejezéssel:

— Tetszik tudni, elnök ur, az a pénz nagyon nyomta a lelkiismeretemet. Azért adtam tul rajta.

Ez is érv.

Két politikus vitatkozik.

— Nem értem, miért fogja mindig a szegények

— Az okos ember mindig a többséggel tart!

bernek elég lett volna annak kijelentése, hogy a szerződés felfog mondatni, de nem úgy volt. Miután az ellenzéken most boszút állott, kijelenti, hogy az autonóm tarifa sem viheti szélsőségekre a kormányt, mert nincs módjában minden szükséges iparcikket azonnal oda haza készíttetni s ismét meg kell terhelni gazdaszatukat azon országokkal szemben, melyekbe kivitelük leendő. Ha az autonóm tarifát feltétel nélkül alkalmaznánk, minden iparcikket roppantul megdrágítanánk; ez lehetne előnyére az állam kincstárának, de nem úgy a fogyasztó közönségnek; másfelől Ausztria-Magyarország is megterhelné gabonakivitelünket. Így kettős kárt szenvednénk.

Czenkalji.

Elmélkedések nemzetiségeinkről.

(H. J.-től.)

Wird nicht der Friede bald,
Gevatter, auf mein Wort,
So dauert uns der Krieg
Noch viele Jahre fort!

Az ész törvénye csak egy lehet: mindenre való alkalmazása, a mi létezik, mindenre, a mi az érzékek által közvetlenül észlelhető, vagy a reflexió segítségével ne használjuk, magában annyira ellenmondó, hogy komoly cáfolásra sem méltatható. Minél ügyesebben létezőnek képzelhető. Az ellenkező: azon állítás, miszerint ezen tehetségekkel felruháztattunk annak, hogy védi valaki emez állítást, az észszel való ezen visszaélés annál inkább vall saját eszének magasabb fokú kiképzésére; de az észnek maga ellen való okoskodása nem egyéb metafizikai öngyilkosságnál, mi, ha az erre való jogosultságot bármily enyhén megítéljük, csak mégis kivételt képezhet a szabálytól. Ellenben az ismerte és az igazság utáni vágy legönkéntelenebb ösztöneinkben oly mélyen gyökerezvén, létünk leglényesebb szükségleteivel oly bensőleg összefüvők, hogy Azsia népei is, melyeket kultúrában és szellemi erélyben annyira felülmúlunk, — a tudás bővítését erkölcsi törvényük egyik szabályának elfogadták; hogy Indiában a tudós bramin elodázhatlan kötelessége, tanulást és oktatást terjesztieni, és hogy Arábia rajongó prófétája hívóinak a korábban megparancsolja, miszerint „buvárkodjanak ismerte után a föld legtávolabbi széleig.” Ha meg volna itt engedve tréfát fűzni az emberiség rovására, mondani lehetne, miszerint a határozott parancs oka a hátrányos eltéréseknek.

Ilyenmő külön szabályunk nincsen; s moralitásunk egyáltalában nincs törvénynek alávetve; magasabb fogékonyaságunk lón feltételezve akkor, mikor kötelességek helyeit a szabad humanitás szelid kívánságát nyilvánították, hogy magunk közt szeressük egymást (János evangyél. XIII. 34. 43, XV. 12. 17.)

A vak engedelmségtől való ezen felmentés, mely minden kényszerek közt, minden parancsot kizár, feltételezi egyszersmind, hogy bensőnkben bírjuk magunk viselkedését irányítóját, — s bizalommal nyugszik azon meggyőződésen, hogy ama kincscsel, mely reánk bízott, észszerűen gazdálkodunk, mindig a legjobb belátás szerint cselekszünk, ernyedetlenül törekedvén, belátásunkat helyreigazítani és bővíteni.

Az emberek nagyobb száma régtől fogva szándékosan inkább törekedett a tudatlanság fenntartására, mint az emberi tapasztalás határainak kitágítására; legalább a történelem a legrégibb időkől egészen korunkig azt tanúsítja, miszerint ott, hol az önzéssel párosult hatalomtól a közös ismeretek összegének helyesbítését és gyarapítását várni lehetett: az ebbeli várakozás az okarat teljes hiánya miatt jámbor óhaj-tás marad.

Eme lassu haladást, ezen mindegyre az utat elálló akadályokat olyképpen gondoljuk magunknak, mintha a sors végtelen láncolata összes szemeinek legtávolabb összefüggésében már eleve el volna rendezve; nem mintha szabálylyal bírnánk, miből ezen rendelkezés moralitása megállapítható volna! hanem, mert kénytelenek vagyunk ama moralitást — saját megnyugtatónkra — a történetekbe belevinni. De az észzők, miknek közönye, gyengesége vagy egyéb gyarlósága ezen halogatásnál szerepelnek, bármennyit vezessünk cselekményeiből a sors számájára, — elöttünk még sem lesznek csak egy percig is tiszteltetelméltóbbak; sőt inkább mivel a halasztás legfőlebb a végtére elérendő jónak feltételeként elviselhetővé válhatik: marad az, mi a halasztást okozza, visszatetszés tárgya, a mennyiben pedig szabad, gondolkodó lény, a megvetésé.

Ha azonban itt lenn az igazság és a tudatlanság országai közt engesztelhetlen tusa fenáll; ha az ismeret elszórt sugarainak a megvilágítását egy gyupontjába való gyűjtése — az emberi tudnivalóknak ezen fenéséges célja — csak a türelem és kitartás magasztos küzdelmében elérhető; könnyen megfogható, miszerint oly lelkesedés, mely maga magát jutalmazza, de további jutalmat nem remélhet, kell, hogy meglehetősen ritka legyen; azonban sejtjük egy oly szellem szép öntudatát, mely annyi diadalt arat, a hány nehéz harcot számlál.

Tény, hogy a mi korunkban majdnem teljesen hiányzik az *elfogulatlan* igazságszeretet.

Időnkben bizonyos társadalmi mozgalmak átvezették Európa egy részét, de elkéstek egy évszázaddal és a valódi felvilágosodásnak mit sem árthatnak; sőt ennek, a rendezők akarata és szándékai ellenére, még jóssolgálatot is tesznek.

Valamint a bolygó sötét teste, mely a világosság tengerén uszva — saját érdeme nélkül — a napsugarakat, mik rajta megtörnek, visszaveti és az éj sötétének szétoszlását elősegíti: így kell az ész fanatizmusának is, ha bele tévelygett egy felvilágosodott korba, a jónak a rossztól, — a valónak a valótlantól és a hasznosnak az ártalmastól való megkülömböztetését még félreismertlenebbé tennie.

A vélemények zsarnoksága azonban az emberiségre nézve annál veszélyesebb, minél ügyesebben tud az ész álarca mögé rejtőzni.

Az ugy nevezett „nemzetiségi elv” — korunk egyik legnagyobb csapása, — mely koronás feltalálójának trónjába kerülven, egy negyedszázad óta Európa emberiségét lázas izgalomban tartja, minálunk az ország és összbirodalom belbékéjét feldulván, minden üdvös haladásnál ólomsúlyként vonszoljuk magunk után.

Az alkotmányos szabadság, ha vele vissza nem élnek, véghetetlen sok áldást rejt magában; és ha mi eddig nem tapasztaltuk ezt annyira, mennyire kellett volna, ennek főoka, hogy vannak közöttünk kisebb-nagyobb más nemzetiségbeli töredékek, melyek nincsenek diszponálva, vagy nem elég érettek az alkotmányos élet élvezetére és az ebből kifolyó jogok önálló gyakorlataira; minek folytán gyakran oly ambiciózus, hivatlan egyének vezetésére bízzák magokat, kik magasabb képzettség s minden politikai eszély nélkül, saját személyes érdekeiket a népek vezetői által elhanyagolt érdekeivel azonosítják, azt tartván: „A nép mi vagyunk.”

Ezen nemzetiségek hivatott vezérei azonban a papok és tanítók, kiknek közvetlen befolyása a nép lelkiületére és gondolkodásmódjára döntő hatással bír. Ezekről függ leginkább, hogy a nem magyar ajku népesség jó állampolgárokká vagy az államnak elleneivé váljék.

(Folytatása következik.)

A közönség köréből.*)

Szász körökből vesszük az alábbi sorokat, melyeket egész terjedelmükben adunk.

Tisztelt Szerkesztő ur!

B. lapja 22. számának »Kaszárnyaügy« című vezércikke városunk nem érdekelt lakóinak is alapot ad némi gondolkodásra. Ilyenkor a reflexiók szabad s természetes menetet vesznek s rendesen az igazságra térnek. A katonai kórház építése már elhatározott tény lévén s már folyamatba is megy, engedje tehát, hogy azon kérdést tegyem fel magamnak, miért nem lettek a kórház építésének kiadásánál a helyi iparűzők tekintetbe véve? Miért nem iratott ki pályázat külön-külön a kőműves, kőfaragó, lakatos, asztalos, ács s festőmunkákra, hogy azokra helyi iparosok is képesek lettek volna pályázni s vállalkozni? A magas kormánytól kérjük a munkák decentralizációját, hogy az adófizető polgárnak kereset nyújtása által lehetővé tétessék terheinek elviselése, s mindazonáltal mi nem tesszük azt, mit magunk fölülről kérünk. Gondoskodnia kellene a helyi hatóságoknak arról, hogy a helyi iparosok helyzete könnyíttessék. Ajánlom e sorokat az illetékes körök szíves figyelmébe.

Brassó, 1886. február 25-én.

..... Ernő.

Irodalom.

Jókai Mór legújabb regénye. „A kis királyok.” Illusztrált füzetes kiadás. „A kis királyok”-ban Jókai újra visszatér ama tárgyhöz, melyeknek legnagyobb sikereit köszönheti: a század első deceniumainak költői rajzához. A kis királyok a harminczas években játszik s hősei azok a magyar nábobok, kik saját uradalmait sem ismerik, olyan nagy az. Ezeknek a Kis királyok-nak rendkívüli érdekes életét írja le a nagy regényíró, vagy helyesebben, festi szingazdag ecsettel; s a megragadt képet az ő sajátos phantáziája bűvös színben tünteti elénk. A regény különben tárgyi összefüggésben van a „Magyar Nábob” s Kárpáthy Zoltánnal s azok, kik e két híres regényt olvasták a nagynevű szerzőnek — pedig nagyon kevesen vannak, a kik nem olvasták — meglepőleg érdekes pendantot fognak a „Kis királyok”-ban feltalálni. — Az illusztrációkat Jókai leánya, Róza rajzolta, ki utóbbi időben, amióta Liczenmayer tanítványa, nagyon sokat haladt. A Kis királyok Révai testvérek könyvkiadó-hivatalában jelennek meg Budapesten, IV. váci-utca 11 sz. Egy-egy füzet ára 25 kr.

Tompai Mihály összes költeményei, melyek oly soká hiányoztak a könyvpiacon, ismét teljesen az olvasóközönség rendelkezésére állanak. Az utolsó füzetek (23.—27.) most jelentek meg, a gyönyörű virágregékkel fejezve be ezen gyönyörűen kiállított s a mellett olcsó művet. Összesen 4 kötetből áll a kiadás, vagyis 27 füzetből. Egy-egy füzet ára 35 kr. Tompát, a magyar nemzet ezen közkedveltségű dalnokát nem szükséges melegebben ajánlani. A kiállítást dicsérni sincs okunk, ezt Méhnertől már megszokta a közönség. Minden kötethez külön bekötési táblák is kaphatók, áruk egyenként 90 kr.

Helyi és vidéki hírek.

Kérelem. Lapunk azon tisztelt vidéki előfizetőit, kik bizonyára feledékenységből előfizetéseiket még be nem küldötték, kérjük tisztelettel, hogy a mai postával b. czimeikre feladott postai megbízásokat lehetőleg azonnal kiváltani szíveskedjenek. Hinni szeretjük, hogy az illető t. előfizetőink ezen — különben szokásos — eljárásunkat nem veszik zokon. A postai megbízás — beleszámitva az egy-egyre eső husz kr. postadíjat — két frtra szól. Tisztelettel A kiadóhivatal.

*) Az ezen rovat alatt megjelent közleményekért felelősséget nem vállalunk.

Sorozás. A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy az ujonez- és póttartalékoknak, valamint a honvédség legkisebb kiegészítési szükségletének beszerezése céljából: Brassó megye hétfalusi magyar- és hétfalusi román, Háromszék megye sósmezői román, miklósvári, bereczkvarósi magyar és bereczkvarósi román sorozó járásokra, Nagy-Küküllő megye medgyesvárosi, segesvárosi járásai kivételével, ezen megye összes sorozó járásaira, Fogarás megye összes sorozó járásaira, Szben megye szelistei, bojezai, ujezházi, szászsebesi, szerdahelyi polyánai. Csupán a honvédség legkisebb szükségletének fedezése végett pedig Brassó városából a negyedik korosztály is behívandó.

Rend, rend! Több mint ötven, nagobbrészt nősülendő, lett alig három nap alatt letartóztatva és megbüntetve csavargás és lármazás, valamint szemtelen magatartás miatt a kutaknál, kapuknál és az utcákon. Streoulia Pál rendőrhadnagy ernyedetlen buzgalommal igyekszik a fontos rendőri külszolgálatot teljes mértékben teljesíteni. — Ezt jól teszi. A gazdáknak pedig csak ajánlható, hogy ők is megtegyék kötelességüket, ha nem akarnak cselédjeikkel együtt szenvedni.

Bartesch-Monumentum. A bizottság kebelében vita támadván a fölött, hogy vajjon nem kellene-e sürgősen elhordani a monumentumot, nehogy tavasszal a verebek abban fészkeket rakjanak; a bizottság egyik tudós állatjának, — vagyis állattudósának sikerült a verebektől megtudni, hogy az ily monumentumokba fészkeket nem rakják.

Rossmann Adolf nevű, deési születésű és illetőségű úzér, a tegnapi hetivásáron a mennyi tojást csak látott, mind megvásárolta, hogy Budapestre és Bécsbe küldje. Az illető ezen kereskedésre hatósági engedéllyel nem bírván, az iparhatóság által 30 frt bírságra ítéltetett. Sajnáljuk azonban, hogy az összevásárolt tojást nem vette el tőle a hatóság, hogy abból gazdaszszonyaink osztozhattak volna. Elvárjuk, hogy rendőrségünk eber figyelmét az ilyenhez hasonlókra jövőben is kiterjeszti.

Gyilkosság Segesvárt. Mult számunkban közölt ezen hírünkre vonatkozólag Segesvárról még egy másik tudósítást is vettünk, melyet következőkben adunk: A meggyilkolt nőnek (özü. Loida Heléna) fia folyó hó 20-án este bálba ment, anyja pedig Molnár Lajos nevű inasával honn maradt. Az öreg asszony lefeküdt, az inas, ki csak az özeveggyel volt honn, már előre megfontolt szándékkal várta, míg asszonya elalszik. Éjjel 12 óráig szőtt, ekkor lefeküdt ő is, de nem bírt elaludni. Reggel felé felkelt s meggyújtotta a lámpát, az ágy alól kivette a fejszét és az alvó öreg asszonynak három kemény vágást mért a fejére; azután bicskájával torkon szúrta kétszer, hogy biztosabb legyen a halál. A szerencsétlen öreg asszony azonnal kiszenvedett. Ekkor a gyilkos felnyitotta a szekrényt és a benne talált 4 frt 76 krt elrabolta; lement a pinczébe, ott egy fazékba bort eresztett és ivott, azután elment. Reggel, midőn a meggyilkoltak fia hazajött, anyját az ágyban véreben találta, az inast pedig nem látta sehoh. Rögtön jelentést tett a rendőrségnek, mely hatadéktalanul nyomozást indított s így sikerült a gyilkost Erzsébetvárosnál elfogni, a ki tettét azonnal bevallotta, megjegyezvén, hogy azért követte el, mert asszonya öt éhezettette. Molnár különben lopás miatt Enyeden másfél évig ült. Most átadatott az illetékes bíróságnak.

Csikmegyei hírek. Rendes tudósítónk f. hó 24-iki írja: Eltűnt Russ Gicza Miklós gyimesbüki lakos, ki mult év november hó 16-án a csik-gyimesi m. kir. vesztégállomástól nyert öt napi határszébi igazolvánnyal Moldovába ment, hogy ott sertéseket vásároljon. E czélból 400 frt. pénzzel távozott, azonban mai napig nem tért vissza. Daczára hogy rokonai folytonosan tudakozódnak holléte felől, ezt idáig megtudni nem sikerült. Azon gyanu forog fenn, hogy meggyilkoltatt. — Végtárgyalásra idéztetett meg Csik Pálvali Sánta István (középső) a Bákoban székelő primerial hivatalhoz márczius hó 4-ikére, mint károsult fél. Kiváncsiak vagyunk a román törvényhatóság a magyar alattvalóknak hogy szolgáltatják ki az igazságot. Nevezetnek kirablását mult év december havában közöltük. A tárgyalás eredményét annak idejében közölni fogjuk.

Tűz. Árkosról értesítnek minket, hogy ott f. hó 25-én este ismét tűz ütött ki. Szentkereszty báró háza mellett egy szalmás kertet felgyújtottak. A tüzet sikerült lokalizálni. — Sajátságos, hogy Árkoson anynyi gyújtogatás van! Ideje volna, ha a hatóság nyomozatot indítana!

Törvényszéki csarnok. A brassói kir. törvényszéknél az alábbi bűnügyi végtárgyalások lettek ki-tűzve: 1886. márczius 10-én Miklós György ellen lopásért, Verza Nicolae ellen sulyos testi sértésért. Cinteá Joana ellen erőszakért. Ciocanu George és társai ellen nyilvános erőszakoskodásért. 1886. márczius 12-én Grama Juon és társai ellen, okirat hamisításért. David Ilon János ellen sulyos testi sértés vétségéért. Csuku Juon és társai ellen, sulyos testi sértésért.

A brassói királyi törvényszéknél nyilvános polgári ülésben 1886. február 27-én előadatik: Krauss Sarolta és Vilmosnak, Hetasch József és neje ellen, visszavásárlásjog kitörése iránti pere: Kálmán András és neje, Kis Gergey alperes ellen, zálogjog törése iránti pere.

Ingatlanok bírói árverezése.

Brassóban a telekkönyvi hivatal helyiségében 1886. évi márczius 2-án délelőtti 9 órakor özü. Prierster Andrásné és társainak ingatlanai 1489 frt. 50 kr. kikialtási ár mellett; a végrehajtást bírósági kiküldött Nemes Péter kir. közjegyző foganatosítja.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

pentru Școală Sărbătoare Napoca.

HIRDETMÉNYEK.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az eddig **Biró Gyula** czége alatt fennállott **férfi- s női czipő- és kalap-üzletet** megvettem, melyet **Biró Gyula** további vezetése alatt folytatok. — Azon kellemes helyzetben lévén, hogy az eddiginél jutányosabb árban állhatnak a t. közönség rendelkezésére újonnan berendezett választékos lábbeli-üzlettemmel.

MOLNÁR ZS.

(61) 3 - 3

Klastrom-utca, 12. szám alatt.

Ugyanitt egy butorozott szoba is kiadó.

Alkalmi bevásárlás

KOVÁSZNAI és KERESZTESY

NŐI DIVAT- ÉS KÉSZ ÖLTÖNY-TERMÉKBEN

Brassó, főter.

A raktári készlet egy részét tartalmazó női divat-ruhakelmék, úgymint: beige, loden, feulec, cachimirok, mosó creton, satinok, flanellek és posztók, ugyancsak esőköpenyek és felsők a közeledő

— tavaszi évadra —

bel- és külföldre tett nagy megrendeléseink következtében és helyiségünk kis kerete miatt igen előnyös áron adatnak el.

(79) 4 - *

PAPP FERENCZ

butorgyártó

ajánlja a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe Brassóban, a Czérna- és Nagy-utca sarkán lévő, dúsan felszerelt

butorraktárát.

Ugyanitt megrendelések mindennemű asztalos és kárpitos munkákra a legjutányosabb áron elfogadtatnak.

Diófaournirok négyszögláb 3 krért kaphatók.

Kincsem 1 Sorsjegy 11 sorsjegy 10 csak 10

Főnyeremény készpénzben

50.000 ft

10.000 ft, 5000 ft 20% lev. || 4788 pénznyeremény.

A magyar lovar-egylet sorsjegy-irodája: Budapest, vaczi-utca 6. sz.

Sorsjegyek kaphatók a kiadóhivatalban.

Elite-álarczos bál!

Kedden, folyó évi márczius hó 2-án, a Vigadóban a második s utolsó ez idei

zártkörű elite-álarczosbál

fog tartatni, melyre a február hó 3-ikára kiadott meghívók érvényesek.

Belépti jegyek à 1 frt s karzatülések à 1 frt 50 kr a meghívók előmutatása mellett Beer J. unokaöcscse butorraktárában s este a pénztárnál kaphatók.

Legmélyebb tisztelettel

Laskai Adolf.

(86) 1 - 1

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár

Eladó

szabad kézből egy teljesen jókarban levő ház Bolonya mester-utca 337. sz. a., melyhez tágas udvar és szép kert tartozik. Bővebb értesítést ad a háztulajdonos ugyanott.

6-6.

Elismerési oklevél.

1873.

Bécsi világkiállítás.

BEER J. unokaöcscse

butorgyári raktára

Brassó, nagy-utca 526. sz.

ajánlja gazdagon felszerelt raktárát kizárólag jól, rendesen s gondosan dolgozott butorokban a legolcsóbb árak s biztos kezesség mellett.

(87) 1 -

Fővárosi hitelszövetkezet.

Intézetünk tizletrészjegyeire (110 frt) úgy Budapesten az igazgatóságnál, mint vidéken az erre felhatalmazott képviselőségeknél folyton elő lehet jegyezni. A tagok **50 - 1000 forintig**, kedvező feltételek mellett, **személyes hitelre is**, melynek művelése az intézet egyik főczélja (váltó és jótálló nélkül) csekély, minden 100 frt után csupán

heti 50 krral törleszthető kölcsönt

nyerhetnek, 6%-os kamatra, úgy hogy az öngondoskodásnak ez a módja minden keresetképes és elfogadható hitelt egyénre (nőkre nézve is) előnyös és ajánlatos.

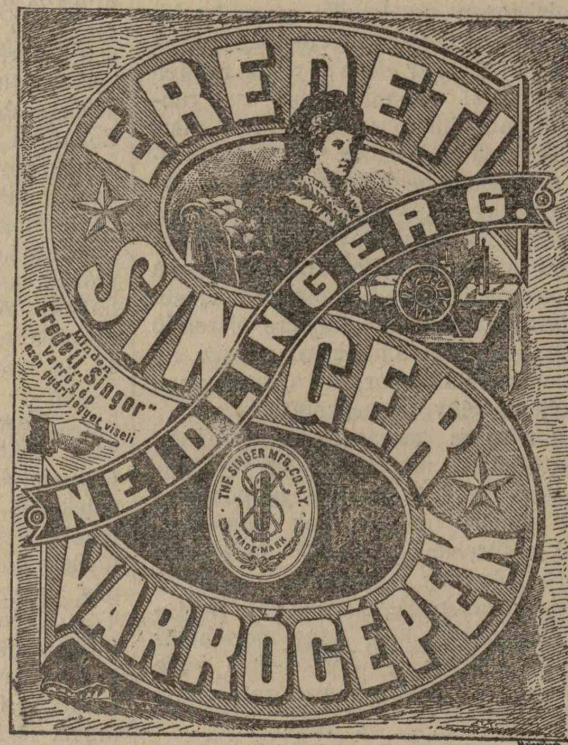
Bővebbet a képviselőségeknél vagy az igazgatóságnál, (VIII. ker., Főherceg-Sándor-utca 32. sz.), hol egyszerű levélbeli kérdészködékre részletes felvilágosítások készséggel adatnak.

Budapest, 1886. február hóban.

(69) 3 - 5

Az igazgatóság.

NEIDLINGER G.
Brassó, Nagy-utca, 492. szám alatt.

NEIDLINGER G.
Brassó, Nagy-utca, 492. szám alatt.

Az eredeti Singer-féle varrógépek Brassóban a The Singer Manufacturing Co. New-York (Amerika) egyedüli ügynökénél

NEIDLINGER G.

(20a) 4 - *

Nagy-utca 492. sz. alatt kaphatók csak valódián.

Más czégű helybeli vagy vidéki varrógép-kereskedőknek az eredeti Singer-varrógépek továbbadásra **nem** adatnak, s így az ezektől **hamisan** Singer név alatt kibocsátott gépek csak **utánzott** bécsi vagy német gyártmányok.

© Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.